

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De iniusta misericordia, & quòd iustitiam semper comitem habere debet,
& de misericordiæ differentia, prout est virtus, & prout est beatitudo. Cap.
LXXXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

proprium est illi misereri, cuius iudicia abyssus multa? Verum id quidem: sed quòd miseretur, proprium est illi. Nam ex se sumit materiam, & velut quoddam seminarium miserendi. Quòd autè nos iudicat & condemnat, eum quodammodo cogimus, vt longè aliter de corde ipsius miseratio, quàm animaduersio procedere videatur. Audi enim eum dicentem: *Nunquid voluntatis meae est mors impij, dicit Dominus, & non magis, vt conuertatur à vijs suis, & uiuat.* Vnde non solum Pater misericordiae, sed *Pater misericordiarum* dicitur *Deus*, quia multae sunt misericordiae nostrae, ideo multitudine miserationum indigemus. Siquidem & corporis & animae tribulationes multiplicatae sunt nimis, & ab omnibus nos liberare venit. O quanta pietas, quantus affectus miserationis, & integritas ardentissimae charitatis? Totus flagellatur, conspuitur, spinis coronatur, opprobrijs saturatur, crucifigitur, & lancea transfigitur: & tamen multiplicem illum dolorem dissimulans, vicinam mortis obliuiscitur, ac latitudinem charitatis aperiens, terminosque traditae legis amplificans: *Pater*, inquit, *ignosce illis*, scilicet inimicis, & persequentibus, *quia nesciunt quid faciunt.* Iam non solum amicus amicis, sed velint nolint, amicus pariter & inimicis, ex cuius orationis efficacia numerositas inimicorum ad numerum transiit amicorum. *Estote ergo misericordes, sicut & Pater & Filius caelestis misericors est, vt similes altissimo pariter, & haeredes eius effici mereamini.*

Ezech. 18.

2. Cor. 1.

Psalm. 24.

Lucae 23.

Lucae 6

De iniusta misericordia, & quòd iustitiam semper comitem habere debet, & de misericordia differentia, prout est virtus, & prout est beatitudo. Cap. LXXXIII.

Quam pulchra sunt mammae tuae soror mea sponsa. Cantic. iij. Expedi in praecedenti de eminentissima perfectione diuinæ misericordiae, ex ea iam trahatur formam misericordiae nostrae. Quia (vt dicitur in Ecclesiastico) *miseratio hominis circa proximum suum, misericordia autem Domini super omnem carnem.* De qua misericordia dicit Thomas 2. 2. q. 30. quòd misericordia dolorem importat de aliena miseria. Qui dolor nominari potest vno modo motu appetitus sensitui, & secundum hoc misericordia quaedam passio naturalis est, & non virtus. De qua dicit Hierony. Misericordia est affectio, quae nec voluntate cohibetur, nec ratione subijcitur, sed ipsas pijs mentes ad compassionem dolentium necessario cogit affectu: ita etiam, vt si peccatum esset misereri, & si multum vellent, non possent tamen non misereri.

Eccle. 18.

Misericordia vitiosa.

Exod: 23.
1. Reg. 15.

Misericordia quatenus exercenda.

Psal. 88.

Misericordia virtus.

Vnde talis misericordia potest esse vitium, si non fuerit ratione regulata. Hinc dicit Sallustius: Omnes homines, qui de rebus dubijs consultant, ab ira & misericordia vacuos esse decet. Hinc dicit Ambrosius libro de officijs, & ponitur 23. quaest. 4. cap. Est iniusta misericordia. Deniq; in Lege scriptum est: *Non misereberis illius*: & in lib. Regum legitur, quod Saul contraxit offensam, quia miseratus est Agag hostium regem, quem prohibuerat diuina sententia seruari. Itaque si quis latronem, filijs deprecantibus motus, & lachrymis coniugis eius inflexus absoluendum putat, cui adhuc latrocinandi spirat affectus, nonne innocentestradet exitio, qui liberat multorum exitia cogitantem? Certè si gladium reprimat, vincula dissoluit, laxat exilium, cur latrocinandi qua potest clementiori via non eripit facultatem, qui voluntate extorquere non potest? Hinc consulit Augustinus dicens: & ponitur 23. q. 4. ca. Ne amisso iudicio sis pauperi in mala causa misericors, cuius si parcis sacculo percussis cor, & tato nequiores reddi, quanto iustum scilicet iudicè sibi fauere videt. Non ergo suscipiamus peccatores propter hoc quod sunt peccatores, sed tamè eos ipsos quia & homines sunt, humana consideratione tractemus. Persequamur in eis ipsam iniquitatem, misereamur communem naturam. Melius est enim cum seueritate diligere, quam cum lenitate decipere. Utilius esurienti panis tollitur, si de cibo securus iustitiam negligat, quam esurienti panis frangitur, vt iniustitia seductus acquiescat. Non ergo placet misericordia, nisi iustitiam semper comitem habeat. Hinc dicit Psalmista: *Misericordia & veritas praecedent faciem eius*. Alio modo misericordia nominare potest motum appetitus intellectiui, secundum quod alicui displicet malum alterius, qui motus potest esse secundum rationem regulatus. Et potest secundum hunc motum ratione regulatum, etiam regulari motus inferioris appetitus. Dicit enim Augustinus 9. de Ciuitate Dei, quod iste motus animi, scilicet misericordia, seruit rationi, quando sic praebetur misericordia, vt conseruetur iustitia, siue cum indigenti tribuitur, siue cum ignoscitur poenitenti. Et quia ratio virtutis humanae consistit in hoc, quod animi motus ratione reguletur, ideo consequens est, misericordiam esse virtutem, & virtutum maximam, quantum in se, quia ad misericordiam pertinet quod alijs effundat, & eorum defectus subleuet. Hinc (vt dicit August. de Ciuitate Dei) longè melius, & humanius, & piorum sensibus accommodatius, Cicero in laude Caesaris locutus est, vbi ait: Nulla de tuis virtutibus,

bus, nec admirabilior, nec gravior est misericordia. Et 86. dist. cap. Nō satis, in fine subditur: Misericordia communis est vñs: ideo commune præceptum omnibus officijs, omnibus ætatibus necessaria, & ab omnibus est conferenda. Misericordia enim est plenitudo virtutum, & ideo omnibus est proposita perfectæ formæ virtutis, ne vestimentis, alimentisq; suis parcant. Veruntamen quò ad habentem non est maxima virtutum, nisi is, qui habet eam, sit maximus, qui nullum habet supra se; sicut Deus, de quo dicitur: *Miserationes eius super omnia opera eius.* Qui enim supra se habet aliquid, illi maius & melius est coniungi superiori, quàm implere defectum inferioris, & ideo, quantum ad hominem, qui Deum habet superiorem, charitas, per quam vnitur Deo, potior est quàm misericordia, per quã supplet defectus proximorum. Sed inter omnes virtutes, quæ pertinent ad proximum, potissima est misericordia, sicut etiam est potior actus. Hinc ait Dominus: *Misericordiam volo, & non sacrificium.* Quia per exteriora sacrificia, vel munera, Deus nō colitur propter se, sed propter nos & proximos. Non enim indiget sacrificijs nostris, sed ea vult sibi offerri propter nostram deuotionem, & proximorum vtilitatem. Et ideo misericordia, qua defectibus aliorum subuenitur, est sacrificiũ magis Deo acceptum: utpote propinquius inducens vtilitatẽ proximorũ, iuxta illud: *Beneficentia & cõmunionis nolite obliuisci: talibus enim hostijs promeretur Deus, nimirũ cum* (vt dicit Hieron.) nō memini mala morte mortuũ, qui libenter opera pietatis exercuit. Cæterũ, duplex distinguitur misericordia. Quadã enim est misericordia virtus, quæ respectu proximi bene se habet in ijs quæ rationẽ habent doni, modo cõmuni & humano per liberalitatem, quæ est virtus politica, in communibus & paruis donis: & per magnificentiam in magnis & excellentibus donis. Quam vtique misericordiam filio suo Tobias efficaciter suadet, dicens: *Quomodo patueris, ita esto misericors. Si multum tibi fuerit, abundanter tribue: si exiguum fuerit, etiam exiguum libenter impartire stude. Præmium enim bonum tibi thesaurizauit in die nec essitans, quoniam elemosyna ab omni peccato, & à morte liberat, & non patietur animam ire in tenebras. Fiducia magna erit corã summo Deo, elemosyna omnibus, qui faciunt eam.* Veruntamen excellentior exhibetur misericordia in elemosynis spiritualibus quàm corporalibus, quia spirituales corporalibus præminent, sicut anima corpori, quibus scilicet anima promouetur in bonum suũ, vel spiritualiter subueniendo, vel supportando, seu remittendo. Quia

dicit Rabanus, quod misericordia consistit in eleemosynis largiendis, & malis tolerandis; in conuitijs remittendis, & vitijs corrigendis. Unde refert Valerius de misericordia Pompei erga regem Germania, qui contra populum Romanum multabellam gesserat, ita quod eum victum in conspectu suo supplicem iacere diutius non est passus, sed benignis verbis recreatum, diadema, quod abiecerat, capiti imponi iussit, & in habitum pristinae fortunae restituit, aequè pulchrum esse iudicans & vincere reges, & facere, & parcere. Refert etiam de quodam consule Paulo nomine, qui cum ad se quendam captiuum audisset adduci, occurrit illi, & illum volentem ad genua sua procumbere, de terra leuauit, & eum in consilio secum sedere fecit, nec indignum honore suae mensae iudicauit, dicens: Nam si & egregium hostem nos nouimus inimicis, etiam laudabilem & felicem nos noscimus miseris. Quaedam etiam est misericordia beatitudo, quae scilicet excellentius haec praedita facit, alterius defectum totaliter accipiens quasi suum, pro quo releuando nec proprium veretur subire dispendium. Et haec misericordia primò est exhibenda super malo proprio, eliminando per penitentiam, non refugiendo propterea derisionis & persecutionis iacturam, secundum illud: *Miserere animae tuae placens Deo* Et haec consequitur misericordiam in remissione omnis culpa. Denique, super malo proximi, per beneficentiam eius defectibus condescendendo, subueniendo, vel eum supportando, seu remittendo, vel defendendo, cuius finis est propterea cuiuslibet aduersitatis inimicitias non timere, vel etiam mortem subire exemplo Christi, qui pro nobis omnibus ex misericordia voluit mori, & haec consequitur misericordiam in poenae diminutione, & intercessorum multiplicatione. Tertia est misericordia filialis ad Deum per compassionem, & haec consequitur adeptionem gloriae; quia *si compatimur, & conregnabimus.*

Misericordia beatitudo.

Eccl. 30.

Rom. 8.

De pietate, prout est virtus, & prout est donum Spiritus sancti, quae summè necessaria est in omni opere bono, ut fiat meritum.

Cap. LXXXVIII.

Pietas.

Qua pulchra sunt mammae tuae soror mea sponsa. Viso iam utcumque de prima mamma, scilicet misericordiae, iam de secunda, quae est pietatis, prosequamur. Pietas est ex benigna mentis dulcedine grata omnibus auxiliatrix affectio, & diuini cultus religiosa deuotio. Et distinguitur duplex, sicut est differentia inter pietatem,

vix